

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง เทคนิคการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 บทได้แก่ เพลงบัวขาว เพลงดอกไม้ เพลงจันทร์เอย เพลงไม้งาม และเพลงเงาไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเทคนิคและวิธีการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ในแบบดนตรีตะวันตก เพื่อนำไปใช้ในการแสดงหรือเป็นการศึกษาบทเพลงสำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะฝึกขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงเหล่านี้สามารถขับร้องในรูปแบบของดนตรีตะวันตกได้ แต่ต้องปรับการออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับหลักการร้อง บทเพลงเหล่านี้ประพันธ์โดยได้รับอิทธิพลจากบทเพลงตะวันตก ดังนั้นรูปแบบการร้องแบบทอดเสียงจึงเป็นสิ่งที่พบในทุกบทเพลง นอกจากนี้การปรับความเข้มของเสียงและอารมณ์ความรู้สึกในการร้องให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญในการขับร้องเพลงเหล่านี้ ซึ่งจะส่งผลให้การขับร้องและการตีความบทเพลงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์เนื้อเพลงให้อยู่ในลักษณะของสัทอักษรเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียง ก่อนจะเลือกกุญแจเสียงที่เหมาะสมกับเสียงร้อง และเป็นเทคนิคสู่ความสำเร็จที่สำคัญยิ่งนำจุดที่มีปัญหาฝึกซ้อมเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสม และฝึกซ้อมซ้ำหลายครั้งจนเกิดความคุ้นชิน

คำสำคัญ: แนวทางการฝึกซ้อม/ การตีความ/ พวงร้อย อภัยวงศ์/ เพลงร้องไทย

Abstract

The research ‘Vocal Technique in Singing Puangroi Abhaiwongse’s Songs’, which focuses on 5 songs: ‘Bua Khao’, ‘Dok Mai’, ‘Chan Oei’, ‘Mai Ngam’, and ‘Ngao Mai’, aims to study the compositions in order to efficiently apply Western classical singing techniques to practice and performance. It also aims to be a guideline for singers who have interest in performing Abhaiwongse’s compositions. It can be concluded from the study that the compositions can be sung with Western classical singing technique. The major concern is to maintain the correct pronunciation of tonal Thai lyric in the Western singing style. Evidently that Western compositional technique has significantly influenced on the Abhaiwongse’s songs. Hence, the requirement of legato singing technique can be found in all of the studied pieces. It is also apparent that understanding the change of dynamic and expression in accordance with the feeling of a song can remarkably enhance the interpretation of a piece and the quality of a performance. Besides, the analysis of the phonetic alphabets of the lyrics can possibly simplify pronunciation choosing appropriate keys that are suitable for the researcher’s vocal range. Would mean whiles encountered technical difficulties. The singer should focus on the difficult passages, find appropriate solutions, and repeatedly practice on that focused sections is truly be the technique to the success.

Keywords: Singing Approach/ Interpretation/ Puangroi Abhaiwongse/ Thai Song

* นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต, art.pattanan@gmail.com

** รศ.ดร., วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต, wbtrakulhun@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญ

เสียงร้องนั้นเกิดขึ้นจากการเปล่งเสียงของมนุษย์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มนุษย์เราทำกันมาตลอด หากศึกษาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกจะพบว่าในยุคแรก ๆ ของดนตรีตะวันตก เพลงร้องแนวเดียว (Chant) คือ ดนตรีที่มีอิทธิพลมากที่สุดในช่วงเวลานั้น ในตอนแรกเพลงร้องแนวเดียวจะบรรเลงด้วยการขับร้องจากเสียงของมนุษย์เพียงอย่างเดียว ก่อนที่บทเพลงประเภทอื่น ๆ จะพัฒนาจนมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยมีทั้งที่มีเครื่องดนตรีประกอบการขับร้อง หรือมีแต่การบรรเลงโดยเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว

การขับร้องเพลงแบบตะวันตกหลายประเภท ล้วนมีพื้นฐานมาจากการขับร้องเพลงคลาสสิก ดวงใจ อมาตยกุล¹ ได้อธิบายว่าการร้องเพลงคลาสสิก คือการขับร้องบทเพลงในสไตล์ของชาวยุโรปที่มีมานาน มีความยากในการร้องที่ลิลาของดนตรี และเนื้อหาของบทเพลงต้องอาศัยเทคนิคขั้นสูงในการถ่ายทอดบทเพลงและอารมณ์เพลงได้หลากหลายรูปแบบ โดยทำนองเพลงคลาสสิกจะมีช่วงเสียงที่กว้าง อีกทั้งมีการดำเนินทำนองที่ยาก นักร้องจะต้องมีกำลังในการขับร้องด้วยเสียงที่ก้องกังวาน และลอยพุ่งไปไกล ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการขับร้องเพลงคลาสสิกเป็นเทคนิคการขับร้องเพลงขั้นสูง หากสามารถขับร้องได้ก็จะสามารถนำหลักการพื้นฐานมาประยุกต์ใช้กับการร้องเพลงประเภทอื่นได้

ทัศนวิศน์ ฐธรรณ² ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเพลงไทยว่ามีวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้าน พื้นเมือง หรือเพลงชาวบ้าน ก่อนที่ภายหลังจะพัฒนามาเป็นเพลงไทยสากล ซึ่งต่อมาได้แยกประเภทเป็นเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง

เพลงไทยสากล คือ บทเพลงที่ใช้มาตรฐานของดนตรีแบบตะวันตก บทเพลงประเภทนี้เกิดขึ้นโดยได้รับอิทธิพลมาจากชาวตะวันตก ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 มีการใช้โน้ตแบบสากล และการใช้เครื่องดนตรีแบบดนตรีตะวันตกมาบรรเลงในบทเพลง แต่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย เริ่มจากการพัฒนามาจากทำนองเอื้อนของเพลงไทยเดิม โดยนำมาใส่เนื้อร้อง อีกทั้งยังมีการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทยประกอบอยู่บ้าง³ ซึ่งการขับร้องเพลงไทยเดิมนั้นให้ความสำคัญกับการเอื้อน และการออกเสียงคำร้องที่ชัดเจน สามารถออกเสียงอักขระของภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

ช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ถือว่าเป็นยุคทองของศิลปะการแสดงต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นช่วงเวลาที่ดินตรีของตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลต่อดนตรีไทยเป็นอย่างมาก ต่อเนื่องมาจนถึงต้นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ผลงานการประพันธ์เพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย (สินทวงศ์) อภัยวงศ์เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ท่านผู้หญิงพวงร้อยถือเป็นนักประพันธ์เพลงหญิงคนแรกของไทยที่ได้รับตำแหน่งศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงไทยสากล) ผลงานที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือเพลงร้องซึ่งมักจะเป็นเพลงประกอบละครและภาพยนตร์ โดยเฉพาะบทเพลงบ๊วขาว ที่ได้รับคัดเลือกจากศูนย์วัฒนธรรมแห่งเอเชียของยูเนสโกให้เป็นบทเพลงแห่งเอเชีย

การขับร้องไม่ว่ารูปแบบใดนั้นถือเป็นศิลปะการแสดงดนตรีอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการฝึกซ้อมเช่นเดียวกับการบรรเลงดนตรีด้วยเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ศิลปะทางด้านการแสดงดนตรีที่ดี คือ ศิลปะของการสร้างเสียงดนตรีโดยมีการถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด และจินตนาการของผู้ประพันธ์เพลงผ่านการบรรเลงของนักดนตรี หรือการขับร้องของนักร้อง ผู้ถ่ายทอดต้องมีความรู้และความเข้าใจในบทเพลง นอกจากนี้ยังต้องมีเทคนิคการบรรเลงหรือขับร้องที่สมบูรณ์ ไม่ติดขัด จึงจะสามารถถ่ายทอดแนวคิดของผู้ประพันธ์ได้อย่างครบถ้วน⁴ ดังนั้นการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ และถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการขับร้องที่เป็นการใช้ร่างกายของเราเป็นเครื่องดนตรี นั้นหมายความว่านักร้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ร่างกายของตนเองในการควบคุมเสียงร้อง จึงจะสามารถฝึกซ้อมและพัฒนาการขับร้องได้

สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นการวิเคราะห์แนวทางการฝึกซ้อม การขับร้อง และการตีความบทเพลง รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาที่พบขึ้นระหว่างการฝึกซ้อม เพื่อนำไปใช้ในการแสดงบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ จากที่กล่าวข้างต้นไว้ว่าผลงานของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ เกิดขึ้นในช่วงรัชสมัยของสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 หรือประมาณ พ.ศ. 2480 (ค.ศ. 1937) ซึ่งเป็นช่วงที่ดินตรีไทยได้รับอิทธิพลจากดนตรีของชาวตะวันตก หากเปรียบเทียบกับช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกซึ่งเป็นช่วงที่ศิลปะการขับร้องอุปรากร (Opera) แบบโรมันติกได้พัฒนาถึงขีดสุดจนเกิดการประพันธ์เพลงในรูปแบบใหม่ ๆ ในยุคศตวรรษที่ 20 ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสันนิษฐานว่าน่าจะสามารถนำพื้นฐานของการร้องเพลงแบบคลาสสิกมาปรับใช้กับการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและนำบทเพลงของท่านมาทำการแสดง

1. ดวงใจ อมาตยกุล, *เพราะเพลง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กายมารุต, 2546), 26.

2. ทัศนวิศน์ ฐธรรณ, “พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยมของสังคมไทย,” *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร*, ปีที่ 4, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 1-30.

3. ศิริพร กรอบทอง, *วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย* (กรุงเทพมหานคร: พันธกิจ, 2547), 46 – 62.

4. อภิชัย เลี่ยมทอง. 2555. “หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด,” *วารสารดนตรีรังสิต*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2555): 29-39.

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาและตีความบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ สำหรับแนวทางการฝึกซ้อมและการขับร้องด้วยวิธีการขับร้องในรูปแบบของดนตรีตะวันตก รวมไปถึงการประยุกต์ใช้ภาษาไทยในบทเพลง เพื่อนำไปใช้ในการแสดง อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาบทเพลงสำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะฝึกขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ความรู้ความเข้าใจในบทเพลงและสามารถตีความบทเพลงเพื่อการแสดงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ สำหรับการขับร้องได้
2. สามารถนำองค์ความรู้ที่ศึกษามาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกซ้อมและการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ได้
3. เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจในการขับร้องเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์
4. เป็นแนวทางในการขับร้องเพลงไทยสากลอื่น ๆ ด้วยวิธีการร้องแบบคลาสสิกตะวันตกได้

ขอบเขตในการวิจัย

เนื่องจากบทเพลงที่ท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ได้ประพันธ์ไว้มีมากถึง 124 บทเพลง ผู้วิจัยจึงได้เลือกเพียงบางส่วนที่จะนำมาศึกษาค้นคว้า โดยคัดเลือกจากบทเพลงที่ท่านเองที่ไพเราะ เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และยังเป็นที่ยอมรับร้องอยู่ในปัจจุบัน รวมไปถึงยังมีการใช้แสดงอยู่จนทุกวันนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะขับร้องเพลงเหล่านี้ในคอนเสิร์ตจบการศึกษา ทั้งหมด 5 เพลง ได้แก่ บัวขาว ดอกไม้ จันทร์เอย แม่จาม และเงาไม้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นในการวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 5 เพลงในแง่ของการวิธีฝึกปฏิบัติเพื่อการแสดง ได้แก่ การตีความบทประพันธ์เพื่อการแสดงโดยจะวิเคราะห์วิธีการขับร้องและการใช้เสียง ลักษณะลีลาในการขับร้อง ความเข้มของเสียง และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสมกับบทเพลง รวมไปถึงการประยุกต์ใช้ภาษาไทยในบทเพลง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์โครงสร้างของบทประพันธ์เพลงในภาพรวม อีกทั้งนำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมที่ใช้สำหรับการแสดงของงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้การแสดงมีความสมบูรณ์มากที่สุด

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำศัพท์ทางด้านดนตรีที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยฉบับนี้ อ้างอิงมาจาก พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2554 ของ ศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา พันธุ์เจริญ
2. สำหรับคำทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ อีกทั้งไม่ปรากฏในพจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ ผู้เขียนจะเขียนภาษาไทยตามการออกเสียงของภาษานั้น ๆ ตามความเหมาะสม
3. โน้ตเพลงที่ใช้ในการวิจัยนี้มาจากหนังสือ ท่านผู้หญิงพวงร้อย (สนิทวงศ์) อภัยวงศ์ รวบรวมและเรียบเรียงโดยพูลพล อรุณรัตน์ถาวร พ.ศ. 2541

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางเทคนิคการขับร้องของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์” ได้ถูกริเริ่มขึ้นภายใต้ความสนใจของผู้วิจัยที่มีต่อการขับร้องบทประพันธ์เพลงที่แต่งโดยท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อยได้ด้วยวิธีการปรับใช้เทคนิควิธีการขับร้องเพลงแบบคลาสสิกตะวันตกที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา และนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมด้วยแนวทางที่เหมาะสม รวมไปถึงสามารถตีความบทเพลงเพื่อการแสดงการขับร้องได้ ผู้วิจัยได้เริ่มจากการศึกษาข้อมูล และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ การฝึกซ้อม และการตีความ รวมไปถึงการขับร้องทั้งเพลงไทยและเพลงคลาสสิก เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการแสดงได้ โดยข้อมูลต่าง ๆ นั้นจะนำมาจากหนังสือ ตำราเรียนต่าง ๆ งานวิจัย และบทความต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเพลง นอกจากนี้ยังได้นำโน้ตเพลงจาก หนังสือ ท่านผู้หญิงพวงร้อย (สนิทวงศ์) อภัยวงศ์ รวบรวมและเรียบเรียงโดยพูลพล อรุณรัตน์ถาวร พ.ศ. 2541 มาใช้ในการ

วิเคราะห์สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้อีกด้วย

2. ขั้นตอนการทำวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตีความและฝึกซ้อมตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาบริบทของบทเพลง
- 2.2 ศึกษาลักษณะดนตรี และความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับเนื้อร้องของบทเพลง
- 2.3 ศึกษาการแสดงของผู้อื่นเพิ่มเติมทั้งจากการดูคอนเสิร์ตและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการตีความบทเพลงในแง่ของวิธีการใช้เสียงหรือเทคนิคการขับร้อง รวมไปถึงลีลาในการร้องที่เหมาะสมกับบทเพลง
- 2.5 ฝึกซ้อมโดยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษารวบรวมมาปรับใช้เป็นแนวทางในการขับร้อง
- 2.6 สังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการซ้อม รวมไปถึงจุดบกพร่องต่าง ๆ ในการขับร้อง
- 2.7 หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปปรับใช้ในการซ้อมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

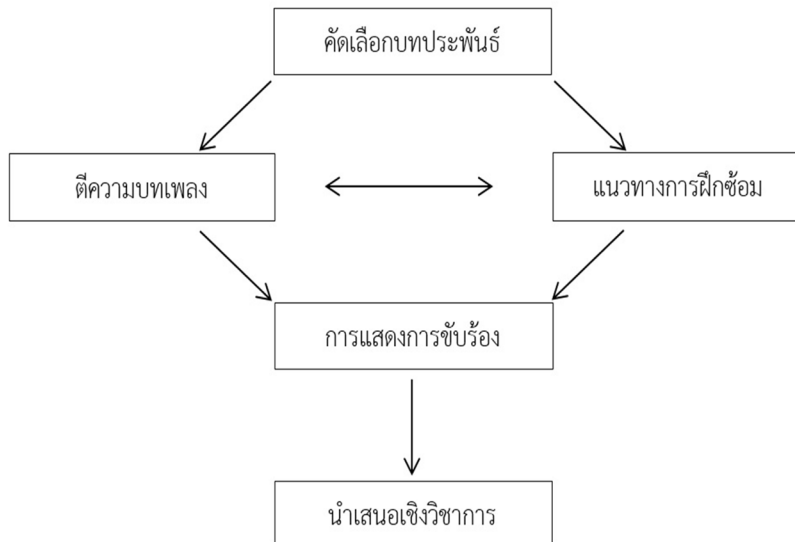
3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาวิเคราะห์ให้อยู่ในขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ของงานวิจัยและตรงตามวัตถุประสงค์โดยมีวิธีการดังนี้

- 3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาเรียบเรียงให้เป็นระบบ โดยการจัดลำดับข้อมูลเป็นขั้นตอน
- 3.2 ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย
- 3.3 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ รวมไปถึงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยละเอียดให้ตรงตามวัตถุประสงค์และขอบเขตทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
 - 1) แนวทางการตีความบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการเลือกวิธีการขับร้องและการใช้เสียง ลักษณะลีลาในการขับร้อง ความเข้มของเสียง และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสมกับบทเพลง
 - 2) แนวทางการฝึกซ้อมบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์
 - 3) นำแนวทางที่ได้ไปปรับใช้ในการแสดงการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์
 - 4) เป็นแนวทางแก่ผู้ที่สนใจในการขับร้องบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์

4. กรอบแนวคิดงานวิจัย

เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิด และกรอบขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดและกรอบขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
ที่มา: พัชรินทร์ อาจวงศ์ (2561: 40)

5. การนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงวิเคราะห์เพื่อใช้ในการแสดงขับร้อง ผู้วิจัยจึงได้ทำการเผยแพร่ 2 รูปแบบ ดังนี้

5.1 การแสดงคอนเสิร์ตจบการศึกษาระดับปริญญาโท ภายใต้ชื่อ “Graduated Recital” โดยจะทำการแสดงขึ้นในวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2561 เวลา 19.00 น. ณ ห้องแสดงดนตรี วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

5.2 การเขียนอธิบายเชิงวิชาการในวิทยานิพนธ์ ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางเทคนิคการขับร้องของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ รวมไปถึงการตีความบทเพลงในแง่ของการใช้เสียงและเทคนิคการขับร้องในแต่ละบทเพลงเพื่อการแสดง

สรุปผลวิจัย

จากการฝึกซ้อมบทเพลงในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าบทเพลงไทยสากลของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์นั้นสามารถนำวิธีการขับร้องตามแบบคลาสสิกตะวันตกมาใช้ได้เป็นอย่างดี โดยมีปัจจัยที่ต้องระวังคือการออกเสียงคำร้องภาษาไทย โดยเฉพาะปัจจัยของวรรณยุกต์ สระ และตัวสะกด ในส่วนของการตีความบทเพลงนั้น ผู้วิจัยนำเสนอการตีความด้านอารมณ์ความรู้สึกและลีลาการขับร้อง เช่น บทเพลงนี้พูดถึงสิ่งใด ด้วยความรู้สึกใด การร้องแบบต่อเนื่องในแต่ละประโยค การปรับความเข้มเสียงในแต่ละประโยค และอารมณ์ในภาพรวมของบทเพลง เป็นต้น เนื่องจากเพลงไทยนั้นเมื่อวิเคราะห์แล้วไม่พบความซับซ้อนทางด้านโครงสร้างของดนตรี

ข้อมูลงานวิจัยการฝึกซ้อมบทเพลงเพื่อการแสดงในครั้งนี้จะส่งผลให้การแสดงของผู้วิจัยนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพียงแค่ประเด็นที่เกี่ยวกับการฝึกซ้อมการขับร้องและการตีความเพียงเท่านั้น ซึ่งสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ ดังนี้

จากการวิจัยแนวทางเทคนิคการขับร้องของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ครั้งนี้ได้วิเคราะห์การตีความเพื่อใช้สำหรับการแสดงเป็นวัตถุประสงค์หลักที่ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญ ซึ่งครอบคลุมประเด็นวิเคราะห์วิธีการขับร้องและการใช้เสียง ลักษณะลีลาในการขับร้อง ความเข้มของเสียง และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสมกับบทเพลง รวมไปถึงการประยุกต์ใช้ภาษาไทยในบทเพลง โดยการตีความในประเด็นของอารมณ์การขับร้อง ลักษณะลีลาการขับร้องและความเข้มของเสียงนั้น เนื่องด้วยบทเพลงมีความเรียบง่ายมาก อารมณ์ของบทเพลงในแต่ละเพลงจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความหมายของแต่ละเพลงมักพูดถึงประเด็นเดียว ซึ่งทุกเพลงจะร้องในลักษณะโน้ตต่อเนื่องในประโยคเพลง ส่วนด้านความเข้มของเสียงผู้ประพันธ์กำหนดความเข้มของเสียงไว้ข้างนั้น ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนในแต่ละประโยคเพลง โดยมียึดจากระดับความสูงต่ำของโน้ตเป็นหลัก เนื่องจากธรรมชาติของโน้ตเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะบอกความเข้มของเสียงได้เป็นอย่างดี อีกทั้งบางกรณีอาจจำเป็นต้องปรับระดับเสียงของโน้ตบางตัว เพื่อให้สอดคล้องกับเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย (ตัวอย่างที่ 1)

ตัวอย่างที่ 1 โน้ตเพลงบัวขาวต้นฉบับ และโน้ตจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

Moderato

เห็น บัว - ขาว พราว อยู่ ใน บึง - ใหญ่ ดอก -

ใบ - นวล - ผ - ชาติ สะอาด ตา - น้า

โน้ตต้นฉบับในกุญแจเสียง F เมเจอร์
ที่มา: พัชรนันท์ อัจจงค์ (2561: 83)

Moderato

p เห็น บัว - ขาว พราว อยู่ ใน บึง - ใหญ่ ดอก -

mp ใบ - นวล - ผ - ชาติ สะอาด ตา - น้า

โน้ตจากการวิเคราะห์และวิเคราะห์ของผู้วิจัยในกุญแจเสียง G เมเจอร์
ที่มา: พัชรนันท์ อัจจงค์ (2561: 92)

สำหรับประเด็นการประยุกต์ใช้ภาษาไทยในบทเพลง เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยได้คำนึงถึงการออกเสียงคำร้องให้ถูกต้องตามหลักภาษา ซึ่งแต่ละภาษาก็จะมีวิธีการอ่านที่แตกต่างกัน ภาษาไทยก็เป็นภาษาที่มีความยุ่งยากซับซ้อนในการออกเสียง ดังนั้นควรทำความเข้าใจในหลักการออกเสียงภาษาไทยเบื้องต้นโดยการวิเคราะห์เป็นสัทอักษรเพื่อให้เห็นโครงสร้างของคำร้องแต่ละคำ อีกทั้งปัจจัยของวรรณยุกต์ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการขับร้องโน้ต สำหรับบทเพลงของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์ ได้กำหนดโน้ตที่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ไว้อย่างเหมาะสม และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ด้วยตัวเองเพิ่มเติมเพื่อหาโน้ตที่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์มากที่สุด

โครงสร้างของบทเพลงทั้งหมดล้วนอยู่ในสัจคีตลักษณ์แบบสองตอน ในบางบทเพลงมีการใช้แนวคิดของการกลับมาของโมทีฟสำคัญในบทเพลงเพื่อแสดงความเป็นเอกภาพของบทเพลง (ตัวอย่างที่ 2) อีกทั้งอัตราจังหวะของบทเพลงเองก็เรียบง่าย มีการใช้อัตราจังหวะ 4/4 เป็นส่วนใหญ่ยกเว้นแต่เพลงเงาไม้ที่เป็นอัตราจังหวะ 3/4 สามารถเพิ่มเติมท่อนนำและท่อนจบนอกเหนือจากที่ผู้ประพันธ์แต่งไว้ได้ และมีอิสระในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของบทเพลงคล้ายกับดนตรีแจ๊ซ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงกุญแจเสียงก็สามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับช่วงเสียงของผู้ขับร้องอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 2 การกลับมาของโมทีฟในบทเพลงไม่งาม
ที่มา: พัทธนันท์ อาจองค์ (2561: 95)

Moderato

mf ไม่ งาม กลิ่น ดี สิ ทน ฉัน

โมทีฟในท่อน A

16

ข้าง-แดง เด่น แดง พร้อย พร้อย

การกลับมาของโมทีฟในท่อน B ที่ต่างช่วงเสียงกัน

ด้านการฝึกหัดเพลงนั้น เมื่อสามารถทำความเข้าใจกับธรรมชาติของภาษาไทยและปัญหาที่พบในการออกเสียงสำหรับการร้องเพลงไทยแล้ว การฝึกซ้อมอ่านคำร้องตามจังหวะของบทเพลงเป็นขั้นตอนแรกของการฝึกซ้อม และจากนั้นจึงเริ่มร้องคำร้องพร้อมกับทำนองอย่างช้า ๆ ก่อน และปรับให้เร็วขึ้นเท่าจังหวะจริง หากคำโน้ตช่วงใดมีความซับซ้อน ผู้ฝึกสามารถร้องเป็นโซเฟจหรือค่าง่าย ๆ เช่น “ลา” หรือ “อา” ได้จนคล่องแล้วจึงร้องคำร้องจริง ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะช่วยให้การฝึกหัดบทเพลงภาษาไทยอื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

สำหรับแนวทางการฝึกซ้อม ดังที่กล่าวไว้ว่าผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการออกเสียงคำร้องที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เนื้อเพลงในลักษณะของสัทอักษรเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียง และอ่านออกเสียงเนื้อร้องทีละประโยค โดยออกเสียงคำให้มีความยาวตามคำโน้ตให้เป็นไปตามธรรมชาติของภาษาไทย ซึ่งก่อนที่จะทำการหัดแนวทำนอง ผู้วิจัยได้เลือกกุญแจเสียงที่เหมาะสมกับเสียงร้องโดยให้อยู่ในช่วงเสียงที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไปของผู้วิจัย ต่อมาในการหัดแนวทำนองผู้วิจัยจะเริ่มจากการกดเทียบเสียงกับเปียโนและร้องฝึกด้วยค่าง่าย ๆ เมื่อสามารถจดจำทำนองได้แล้วจึงจะเป็นขั้นตอนของการขับร้องคำร้องพร้อมกับทำนอง โดยเริ่มจากอัตราจังหวะที่ช้ากว่าอัตราจังหวะจริงเพื่อเป็นการตรวจสอบการออกเสียงทั้งในแง่ของการปิดคำ และการออกเสียงวรรณยุกต์ไทยที่ถูกต้อง ทั้งนี้หากพบปัญหาในการขับร้องให้หาจุดที่มีปัญหาแยกออกมาฝึกซ้อมโดยค้นหาวีธีการที่เหมาะสม และซ้อมซ้ำจนเกิดความคุ้นชิน ก่อนที่จะเริ่มซ้อมการขับร้องทั้งเพลงต่อ

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการแสดงคอนเสิร์ตจบการศึกษาระดับปริญญาโทของผู้วิจัย ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งจะทำให้การแสดงของผู้วิจัยนั้นออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังที่กล่าวไว้ว่าผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพียงแค่ประเด็นที่เกี่ยวกับการฝึกซ้อมการขับร้องและการตีความเพียงเท่านั้น เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องในวันแสดงจริง ซึ่งผู้วิจัยจะขับร้องกับวงเปียโนเซกซ์เตต (Piano Sextet) ซึ่งเมื่อขับร้องกับวงนั้นจะต้องมีรายละเอียดต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การปรับความเข้มของเสียงให้ไปในทิศทางเดียวกัน การปรับสีสันของเสียงให้เข้ากับวง จังหวะในการเข้าเพลงพร้อมกับวง รวมไปถึงการซ้อมกับวงในสถานที่จริงจะเกิดปัญหาอะคูสติก (Acoustic) ห้องแสดงที่ไม่คุ้นเคย จึงต้องปรับเสียงสมดุล (Balance) ของนักร้องและวงให้เหมาะสม

รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยของผู้วิจัยนั้น โดยเฉพาะในด้านการปรับระดับเสียงของโน้ตให้ตรงกับวรรณยุกต์และการเพิ่มโน้ตระดับเพื่อเสริมลีลาการร้องเป็นเพียงความเห็นของผู้วิจัยเท่านั้น โดยผู้ฝึกสามารถปรับวิเคราะห์ด้วยตนเองเพื่อหาโน้ตที่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์และมีความเหมาะสมกับผู้ฝึกมากที่สุด ซึ่งในความเป็นจริงนั้นการใช้โน้ตอื่นจะไม่มีความตายตัว เพียงแต่ต้องเลือกใช้โน้ตที่เหมาะสมกับเสียงวรรณยุกต์ นอกจากนี้การลากคำและปิดค่านั้นก็จะส่งผลโดยตรงกับคำของตัวโน้ต

ความเข้าใจในธรรมชาติของโน้ตเพลงและประโยคเพลงเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากหลักการตีความที่ผู้วิจัยใช้ก็คือการขับร้องตามธรรมชาติของโน้ตและประโยคเพลง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์หาความเข้มของเสียงตามทิศทางของโน้ตกับความหมายของบทเพลงและอารมณ์เพลง โดยผู้ขับร้องอาจเพิ่มเติมการควบคุมลักษณะเสียง (Articulation) ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งหลักการนี้มีความสัมพันธ์กับการขับเคลื่อนบทเพลงให้มีความไพเราะและมีความหมายมากยิ่งขึ้น

เมื่อประมวลความเข้าใจในองค์ประกอบข้างต้นทั้งหมดกับการฝึกซ้อมการขับร้องให้ชำนาญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการจดจำแล้วนั้น ข้อควรระวังคือไม่ควรซ้อมอย่างไร้จุดหมาย เมื่อพบจุดที่มีปัญหาให้นำจุดนั้นมาซ้อมแก้ไขจนได้ผลดีแล้วจึงจะเริ่มซ้อมตั้งแต่ต้นจนจบ ทั้งนี้ การซ้อมกับเปียโนหรือวงดนตรีที่บรรเลงประกอบ (Accompaniment) นับเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยของนักร้องและนักดนตรีที่จะแสดงร่วมกัน

จากการฝึกซ้อมบทเพลงเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยพบว่าเพลงไทยเป็นผลงานอันทรงคุณค่า ถึงแม้โครงสร้างของบทเพลงและเทคนิคทางการประพันธ์จะมิได้ซับซ้อนเท่ากับเพลงตะวันตก แต่มีคำร้องและทำนองที่ไพเราะ และมีความสวยงามของภาษาอย่างทรงคุณค่าและสมควรอนุรักษ์ผลงานเหล่านี้ไว้สืบไป

บรรณานุกรม

- ดวงใจ อมาตยกุล. *เพราะเพลง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กายมารุต, 2546.
- ทัศนีย์ นูสรานนท์, “พัฒนาการในการสื่อสารของเพลงลูกทุ่งผ่านการเล่าเรื่องตามค่านิยมของสังคมไทย.” *นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร*, ปีที่ 4, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 1-30.
- พัทธนันท์ อาจองค์. “แนวทางการฝึกซ้อมบทเพลงร้องของท่านผู้หญิงพวงร้อย อภัยวงศ์.” วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2561.
- ศิริพร กรอบทอง. *วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: พันทกกิจ, 2547.
- อภิชัย เลี่ยมทอง. 2555. “หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด.” *ดนตรีรังสิต*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2555): 29-39.